

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 16.03.2023 r.

Znak: ZPS-3.431.12.4.2023.KC-Ś

**Pan
Wiesław Łoński
Burmistrz Recza**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 15 – 17 lutego 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Recz. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Miejskiego w Reczu przy ul. Ratuszowej 17 oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu przy ul. Ratuszowej 7.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia Nr 16/2023 z 19 stycznia 2023 r. w składzie: Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Sylwia Buczkowska – główny specjalista.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 17 lutego 2023 r. oraz realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w dniach 14 – 15 maja 2019 r. w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Reczu oraz w dniu 17 maja 2019 r. w Urzędzie Miejskim w Reczu.

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Miejskim w Reczu oraz w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Reczu, a także wyjaśnień udzielonych przez Burmistrza Recza, kierownika Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu oraz upoważnionych pracowników ww. jednostek.

Akta kontroli str. 1 – 14

Działalność Gminy Recz w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Recz następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie, w gminie obowiązywały dwa programy wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Recz na lata 2020 – 2022 został przyjęty uchwałą nr XX/95/20 Rady Miejskiej w Reczu z dnia 29 kwietnia 2020 r. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, to oznacza, że w okresie od 1 stycznia do 28 kwietnia 2020 r. w gminie nie było programu, tym samym naruszony został art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu oświadczył, że wynikało to z nieprawidłowego zapisu w uchwale.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Recz na lata 2023 – 2025 został przyjęty uchwałą nr XLVIII/251/23 Rady Miejskiej w Reczu z dnia 15 lutego 2023. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z ustawowym terminem, dwukrotnie przekazano Radzie Miejskiej w Reczu sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdania nie zawierały potrzeb związanych z realizacją zadań, co stanowi naruszenie art. 179 ust. 1 ustawy.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina podejmowała następujące działania:

- wsparcie rodzin asystenturą, pracą socjalną, pomocą finansową i rzeczową,
- zapewnienie dzieciom opieki w ramach działalności placówek wsparcia dziennego,
- monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem, w tym sytuacji dzieci w tych rodzinach, również po zakończonej asystenturze,
- współpraca Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym z: kuratorami, policją, szkołami, stowarzyszeniami, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, podmiotami leczniczymi,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- podejmowanie działań celem utworzenia rodzin wspierających,
- zapewnienie asystentom rodzin możliwości udziału w szkoleniach.

Efektom ww. działań było m. in.:

- poprawa sytuacji rodzin, w tym w sferze opiekuńczo – wychowawczej, bytowej,
- powrót dzieci z pieczy zastępczej do domów rodzinnych,
- utworzenie placówek wsparcia dziennego we współpracy z TPD.

Akta kontroli str. 15, 42 – 44

2. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną

Zadania z zakresu wspierania rodziny realizuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Reczu na mocy uchwały nr XVIII/105/12 Rady Miejskiej w Reczu z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie nadania Statutu Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu. W statucie zawarto zapis, że ośrodek realizuje zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Akta kontroli str. 16

3. Kwalifikacje asystentów rodzin i sposób ich zatrudniania.

Od 2016 r. w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Reczu zatrudniony jest jeden asystent rodziny. Podczas kontroli w dniach 14 – 15 maja 2019 r. w Miejsko – Gminnym

Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu stwierdzono, że asystent nie posiadał wymaganych na tym stanowisku kwalifikacji, tj. ukończył studia magisterskie na kierunku filologia polska oraz studia podyplomowe na kierunku edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna.

Podczas kontroli stwierdzono, że asystent uzupełnił swoje kwalifikacje o kurs przygotowujący do pracy w zawodzie asystent rodziny „Szkoła Asystentów Rodziny” w wymiarze 230 godzin. Posiadał wymagany staż pracy z dzieckiem i rodziną. Stwierdzono zatem, że spełnił wymagania wynikające z art. 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z tym, że zatrudniony jest od 2016 r. nie dotyczył go wymóg zweryfikowania danych asystenta w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym⁴.

W uwagi na fakt, że z dniem 1 lutego 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadzony został obowiązek dokonania ww. weryfikacji asystenta rodziny niezależnie od daty jego zatrudnienia. W związku z tym, na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych ustaw⁵, pouczam o konieczności zweryfikowania danych asystenta w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Asystent podnosił swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach: „Praca asystenta rodziny z rodziną wieloprotblemową”, „Profesjonalizacja pracy asystenta rodziny – organizacja stanowiska, dokumentacja, plan pracy z rodziną”. Szkolenia były finansowane ze środków budżetu gminy. Oznacza to, że gmina realizuje art. 176 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Akta kontroli str. 45 – 46

4. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Zadanie podlegające kontroli	Ustalenia dokonane w trakcie kontroli
Wsparcie asystenta	<p>W gminie zatrudniony jest jeden asystent rodziny, który w kontrolowanym okresie obejmował wsparciem 12, na dzień kontroli 8 rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz monitorował sytuację jednej rodziny po zakończonej asystenturze. Mając na uwadze powyższe oraz zapis art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stwierdzono, że liczba asystentów była adekwatna do potrzeb gminy.</p> <p>Wszystkie rodziny wymagające asystentury były, w kontrolowanym okresie, objęte taką formą wsparcia.</p> <p>Oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy indywidualnej 9 przypadków rodzin będących w asystenturze w okresie objętym kontrolą (rodziny:).</p> <p>We wszystkich przypadkach objęcie rodziny asystenturą następowało po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, na wniosek pracownika socjalnego.</p>

⁴ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 152),

⁵ Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2140).

	<p>W jednym przypadku (.....) z dokumentacji wynikało, że problemem występującym w rodzinie jest trudna sytuacja mieszkaniowa i finansowa. W wywiadzie środowiskowym brakowało informacji o trudnościach opiekuńczo – wychowawczych, natomiast znalazły się adnotacje o tym, że matka dba o dziecko, w domu jest porządek. Z uwagi na powyższe kontrolujący uznali za niezasadne przyznanie ww. rodzinie asystenta, o czym poinformowano kierownika Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu.</p> <p>Analizie poddano 3 plany pracy z rodzinami sporządzone w ww. rodzinach w okresie objętym kontrolą (w pięciu przypadkach plany powstały przed okresem objętym kontrolą, w jednym przypadku nie sporządzono planu z uwagi na odmowę współpracy ze strony rodziny). Plany były sporządzane bez zbędnej zwłoki, zgodnie z obowiązującymi przepisami. W przypadku, gdy sytuacja rodziny ulegała zmianie, asystent sporządzał aktualizację planu. Działania ujęte w planach pracy z rodzinami oraz w aktualizacjach były adekwatne do problemów występujących w rodzinach i miały swoje odzwierciedlenie w bieżącej pracy asystenta.</p> <p>W jednym przypadku (.....) asystentura trwa w rodzinie już od 7 lat. W momencie rozpoczęcia współpracy w rodzinie przebywało 3 dzieci, na dzień kontroli jedno (reszta dzieci osiągnęła pełnoletność). Obecna sytuacja rodziny uległa poprawie, a jedyny problem, z którym boryka się rodzina stanowi sytuacja zdrowotna dziecka. Podczas kontroli wskazano, aby rozważyć zakończenie asystentury i objęcie rodziny monitoringiem.</p> <p>W momencie zakończenia współpracy z rodziną, asystent sporządzał końcową ocenę sytuacji rodziny. Następnie monitorował sytuację rodziny w formie wizyt w środowisku oraz kontaktów telefonicznych.</p> <p>W jednym przypadku (.....) nie pozyskano podpisu klienta przy zakończeniu asystentury, na co wskazano podczas kontroli.</p> <p>Realizację art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oceniono na podstawie analizy 28 ocen sytuacji rodzin, których asystent dokonał w kontrolowanym okresie. W przypadku rodziny stwierdzono przekroczenie dokonania jednej oceny o 24 dni, co wynikało z faktu, że asystent przebywał na zwolnieniu. Odstępuję zatem od wydawania zalecenia w tym zakresie.</p>
<p>Praca z rodziną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej</p>	<p>Realizację art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przeanalizowano na podstawie wszystkich przypadków rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej.</p> <p>Na dzień kontroli w pieczy zastępczej przebywało 7 dzieci z 4 rodzin. W okresie objętym kontrolą asystent współpracował z 3 rodzinami z dziećmi w pieczy zastępczej (rodzina):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rodzina – samotna matka z 3 dzieci (w tym dwoje dzieci osiągnęło już pełnoletność). Najstarsze dziecko umieszczone w pieczy zastępczej przed rozpoczęciem współpracy z asystentem, kiedy rodzina przebywała na terenie innej gminy. Rodzina objęta asystenturą po zamieszkaniu na terenie gminy Recz w 2016 r. z uwagi na niewydolność opiekuńczo – wychowawczą i nadużywanie alkoholu przez klientkę. W dokumentacji informacje o ograniczeniu władzy rodzicielskiej

poprzez nadzór kuratora, o stosowaniu przemocy wobec kobiety ze strony nowego partnera i próbie samobójczej klientki. W 2019 r. dzieci umieszczone w pieczy zastępczej po wniosku ośrodka o zabezpieczenie dzieci w trybie pilnym. Po umieszczeniu w pieczy zastępczej asystent sporządził aktualizację planu pracy z rodziną, który skonsultował z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynował z planami pomocy dzieciom. Klientka podjęła leczenie odwykowe i psychiatryczne. Dzieci powróciły do matki w 2020 r., natomiast w stosunku do najstarszego dziecka odebrana jej została władza rodzicielska. Współpraca z asystentem została zakończona w 2022 r. z uwagi na osiągnięte cele. Obecnie sytuacja rodziny jest monitorowana przez asystenta w formie wizyt w środowisku i kontaktów telefonicznych.

- 2) Rodzina – rodzina z 4 dzieci (na dzień kontroli 2 dzieci osiągnęło pełnoletność). Matka dzieci jest osobą upośledzoną umysłowo w stopniu umiarkowanym, dzieci mają problemy z nauką i frekwencją na zajęciach w szkole, w rodzinie występuje problem nadużywania alkoholu. Z wywiadu środowiskowego wynika, że rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora. Rodzina objęta wsparciem asystenta od 2016 r. W czerwcu 2019 r. ośrodek złożył wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej z uwagi na nadużywanie alkoholu przez klientkę, agresję wobec dzieci i zastraszanie ich. Ojciec dzieci otrzymał wyrok w zawieszeniu za stosowanie przemocy wobec dzieci. W 2020 r. dzieci trafiły do pieczy zastępczej na czas trwania postępowania. Po umieszczeniu w pieczy asystent sporządził aktualizację planu pracy z rodziną, który został skonsultowany z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynowany z planami pomocy dzieciom. Zgodnie z opinią biegłego sądowego ze stycznia 2021 r. brak pozytywnych przesłanek do powrotu dzieci pod opiekę rodziców i wskazane jest stałe odizolowanie dzieci od rodziców. W dokumentacji znajdowała się notatka asystenta o tym, że uczestniczył w rozprawie sądowej, na której został poinformowany, że rodzicom zostanie odebrana władza rodzicielska. W związku z tym, że nie było możliwości współpracy z rodzicami na rzecz powrotu dzieci zakończono asystenturę w rodzinie. Z tych samych względów bezzasadne jest prowadzenie monitoringu sytuacji rodziny.

Wątpliwości kontrolujących budzą działania ośrodka wobec dwóch rodzin, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej w kontrolowanym okresie, tj.: rodzina – asystentura trwała jedynie miesiąc czasu, rodzina – brak asystentury:

- 1) rodzina – ojciec z synem. Chłopiec trafił do pieczy zastępczej po śmierci matki, w tym czasie ojciec odbywał karę pozbawienia wolności ze względu na molestowanie córki i pasierbicy. W 2021 r. opuścił zakład karny i podjął starania o powrót syna do domu. Rodzinie przyznano asystenta, asystentura trwała zaledwie miesiąc i została zawieszona ze względu na konieczność

odbycia terapii ambulatoryjnej przez klienta. Z uwagi na ograniczenia spowodowane przez covid – 19 terapia odbywała się w formie zdalnej. Jednak asystentury nie wznowiono. W międzyczasie sąd dwukrotnie odmówił urlopowania chłopca do domu rodzinnego (lipiec 2021 r.). W lutym 2022 r. ośrodek pozyskał informację, że chłopiec przebywa pod opieką ojca i toczy się postępowanie o przywrócenie ojcu władzy rodzicielskiej. Od tego momentu do grudnia 2022 r. żaden z pracowników ośrodka nie odbył wizyty w miejscu zamieszkania pana Prowadzono jedynie rozmowy telefoniczne z ojcem, przeprowadzono po jednej rozmowie z sąsiadką, która czasami opiekuje się chłopem, pedagogiem szkolnym i wychowawcą w placówce wsparcia dziennego, do której uczęszcza chłopiec. Brak informacji o kontaktach z kuratorem rodziny. W wywiadach środowiskowych z grudnia 2022 r. i stycznia 2023 r. brak informacji na temat spostrzeżeń pracownika ośrodka dotyczących zachowania i wyglądu dziecka oraz jego relacji z ojcem. Wszelkie uwagi na temat dziecka pochodziły od klienta. Przez cały ten okres pracownicy ośrodka nie sprawdzili, czy dziecko po takich przejściach, jak śmierć matki, pobyt ojca w zakładzie karnym z powodu molestowania oraz pobyt w pieczy zastępczej nie wymaga pomocy specjalistycznej. Po powrocie chłopca do ojca rodzinie nie proponowano asystentury. Mając na uwadze fakt, że jest to rodzina podwyższonego ryzyka, w ocenie kontrolujących ośrodek nie dokonał kompleksowej diagnozy jej sytuacji, co za tym idzie działania pracowników były niewystarczające i nieadekwatne do problemów występujących w rodzinie.

- 2) rodzina - na dzień kontroli ustalono, że w domu pani zamieszkują jej pełnoletnie dzieci (3 synów i córka). Córka pani, pani stanowi rodzinę zastępczą dla dwóch dziewczynek, które są córkami jej dwóch braci. Starsza dziewczyna została zabezpieczona w pieczy zastępczej na terenie innej gminy. Młodsza została umieszczona w pieczy zastępczej na terenie Gminy Recz w marcu 2022 r. W związku z tym, analizie poddano sytuację młodszej dziewczynki..... Została ona porzucona przez matkę w miejscu zamieszkania ojca Opiekę nad dziewczynką przejęła ciotka (.....), siostra Pani kilkakrotnie prosiła policję o interwencję oraz założyła braciom Niebieskie Karty. W dokumentacji pani znajduje się pismo ośrodka do sądu opisujące sytuację rodziny. Brak potwierdzenia, że ośrodek podejmował jakiegokolwiek działania przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, tj.: nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego u ojca dziewczynki, brak informacji, że zaproponowano asystenta. W teczce pana, prowadzonej od maja 2022 r., znajdują się jedynie notatki służbowe pracownika socjalnego dotyczące tylko pana Dokumentacja prowadzona chaotycznie, niestarannie, trudno na jej podstawie zdiagnozować sytuację rodziny oraz podejmowane wobec niej działania.

	<p>Dopiero podczas kontroli, pracownicy ośrodka pozyskali z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie postanowienia sądowe dotyczące władzy rodzicielskiej nad</p> <p>Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w kontrolowanym okresie do Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu wpłynęło łącznie 8 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Trzy z nich odbyły się zaocznie, w dwóch uczestniczył asystent, w jednym pracownik socjalny. W dwóch posiedzeniach nie uczestniczył pracownik ośrodka z przyczyn niezależnych od ośrodka. We wszystkich przypadkach ośrodek przekazywał informacje na temat aktualnej sytuacji rodziny biologicznej dziecka do właściwego podmiotu.</p>
<p>Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa</p>	<p>Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z pomocy psychologa i prawnika. W roku 2021 r. dyżur psychologa odbywał się w każdy pierwszy piątek miesiąca w godzinach 11.30 – 14.30. W związku z malejącym zainteresowaniem mieszkańców tą formą wsparcia, w roku 2022 wprowadzono zapisy dla osób chcących skorzystać z poradnictwa psychologicznego. Ponadto pracownicy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu oraz pedagodzy szkolni informują mieszkańców o możliwości skorzystania z pomocy specjalistów w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Choszczynie. W każdy piątek mieszkańcy mogą skorzystać z pomocy prawnej w Urzędzie Miejskim w Reczu w godzinach 8.00 – 12.00. Informacja o pomocy prawnej znajduje się na tablicy ogłoszeń urzędu i ośrodka oraz na stronie internetowej urzędu.</p> <p>W ramach projektu „W kręgu rodziny”, realizowanego przez placówki wsparcia dziennego TPD na terenie gminy, rodziny mogą korzystać ze wsparcia psychologa i prawnika oraz brać udział w warsztatach dla rodziców. Rodziny objęte projektem są informowane o możliwości skorzystania z ww. wsparcia przez koordynatora projektu w porozumieniu z pracownikami ośrodka. Informacje o ww. wsparciu umieszczone zostały również na stronach TPD w Szczecinie.</p> <p>W ramach integracji mieszkańców w kontrolowanym okresie zorganizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ognisko z okazji otwarcia placu zabaw w Lubieniowie, – piknik rodzinny z okazji Dnia Dziecka, – ognisko integracyjne placówek wsparcia dziennego, – majówkę, – spotkanie wigilijne dla rodzin uczestniczących w projekcie „W kręgu rodziny”, – dożynki, – Dzień Dziecka i spotkania wigilijne w poszczególnych sołectwach.

Akta kontroli str. 25, 29, 30 – 96

5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Reczu prowadził działania celem pozyskania rodzin wspierających poprzez informowanie środowiska lokalnego, krewnych rodzin przeżywających kryzys, pedagogów

szkolnych w ramach bieżącej pracy ośrodka. Rozmieszczano również plakaty i ulotki w Urzędzie Gminy, ośrodkach zdrowia, w siedzibie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu oraz na stronie internetowej gminy. w budżecie gminy zabezpieczono środki finansowe w tym zakresie. Pomimo tych działań nie pozyskano rodziny wspierającej w kontrolowanym okresie.

Należy stwierdzić, że gmina realizuje art. 176 pkt 3 lit. b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Akta kontroli str. 22

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie gminy funkcjonują cztery placówki wsparcia dziennego, w tym:

- 1) Placówka Wsparcia Dziennego „Radosny zakątek” – prowadzona przez gminę, powstała na mocy uchwały nr XII/61/19 Rady Miejskiej w Reczu z dnia 25 września 2019 r. Placówka funkcjonuje w strukturach organizacyjnych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu, działa w oparciu o regulamin organizacyjny placówki wprowadzony zarządzeniem kierownika ośrodka z dnia 1 października 2019 r. Kierownikiem placówki jest kierownik ośrodka, który posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku. Prowadzona jest w formie opiekuńczej, zapewnia 15 miejsc dla dzieci. W dokumentacji brakowało potwierdzenia, że budynek, w którym mieści się placówka spełnia wymagania lokalowe opisane w art. 18b ustawy o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej. Jednostka była jedynie w posiadaniu protokołów z kontroli przeprowadzonych w ww. lokalu na podstawie przepisów oświatowych. W trakcie kontroli kierownik Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu wystąpił do powiatowej stacji sanitarno – epidemiologicznej oraz do komendy powiatowej Państwowej Straży Pożarnej z wnioskiem o wydanie właściwych decyzji.
- 2) Placówka Wsparcia Dziennego TPD Lubieniów 27a – prowadzona na zlecenie gminy przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Szczecinie. Funkcjonuje od 1 lutego 2021 r. W dokumentacji znajdowały się właściwe decyzje komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwego państwowego inspektora sanitarnego. Placówka prowadzona w formie opiekuńczej. Nie określono liczby miejsc przeznaczonych dla dzieci. Pouczono o konieczności wskazania liczby miejsc w dokumentacji placówki.
- 3) Placówka Wsparcia Dziennego TPD Nętkowo 13 - prowadzona na zlecenie gminy przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Szczecinie. Funkcjonuje od 1 lutego 2021 r. W dokumentacji znajdowały się właściwe decyzje komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwego państwowego inspektora sanitarnego. Placówka prowadzona w formie opiekuńczej. Nie określono liczby miejsc przeznaczonych dla dzieci. Pouczono o konieczności wskazania liczby miejsc w dokumentacji placówki.
- 4) Placówka Wsparcia Dziennego TPD Sulibórz - prowadzona na zlecenie gminy przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Szczecinie. Funkcjonuje od 1 września 2022 r. W dokumentacji znajdowały się właściwe decyzje komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwego państwowego inspektora sanitarnego. Placówka prowadzona w formie opiekuńczej. Nie określono liczby miejsc przeznaczonych dla dzieci. Pouczono o konieczności wskazania liczby miejsc w dokumentacji placówki.

Z powyższego wynika, że gmina realizuje art. 176 pkt 3 lit. c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast brak właściwych decyzji komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwego państwowego inspektora sanitarnego w placówce wsparcia dziennego prowadzonej przez gminę stanowi naruszenie art. 18b ustawy.

Akta kontroli str. 97 – 99

7. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z uzyskanymi podczas kontroli informacjami monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych odbywa się w ramach bieżącej pracy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu, na podstawie informacji pozyskiwanych ze środowiska lokalnego, w ramach współpracy ośrodka z placówkami oświatowymi, policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie oraz sądem. Monitoring jest dokumentowany w formie notatek służbowych pracowników ośrodka.

Akta kontroli str. 23

8. Podejmowanie działań na rzecz kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Gmina podejmowała ww. działania poprzez udostępnienie na stronie internetowej gminy, na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy w Reczu, Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reczu oraz ośrodkach zdrowia informacji na temat przysługujących praw oraz możliwości ubiegania się o pomoc, wynikających z ustawy i Programu kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁶. Opracowano również lokalny informator we wskazanym zakresie.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas kontroli w kontrolowanym okresie do ośrodka nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy „Za życiem”.

Akta kontroli str. 28, 100 – 102

9. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego.

Na mocy upoważnienia Burmistrza Recza sekretarz miejski przeprowadził kontrolę w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Reczu w zakresie organizacji pracy z rodziną. Sporządzono protokół kontroli, wydano pozytywną ocenę.

Wśród zagadnień poddanych ocenie znalazło się prowadzenie placówek wsparcia dziennego. Jednakże kontrolujący ograniczył się jedynie do podania liczby placówek funkcjonujących na terenie gminy wraz z ich lokalizacją oraz liczbą miejsc dla dzieci. Nie można zatem tego uznać za kontrolę nad placówkami wsparcia dziennego. Z oświadczenia kierownika ośrodka wynika, że nie przeprowadzono oddzielnej kontroli w placówkach wsparcia dziennego z uwagi na przekonanie, iż kontrola w ośrodku dotyczyła również placówek. Pouczam o konieczności prowadzenia kontroli nad placówkami wsparcia dziennego w zakresie ich funkcjonowania.

Akta kontroli str. 19, 106

⁶ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329).

10. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie informacjami uzyskanymi podczas kontroli, gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej, tj.: w roku 2021 – 40 000,00 zł, w roku 2022 – 5 7375,79 zł, na dzień 14 lutego 2023 r – 4 676,43 zł.

Akta kontroli str. 26

11. Sprawdzenie, czy gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz, czy przekazuje je Wojewodzie Zachodniopomorskiemu w wersji elektronicznej.

W kontrolowanym okresie, gmina przekazała Wojewodzie Zachodniopomorskiemu sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej⁷.

Akta kontroli str. 20

12. Przechowywanie dokumentacji osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas kontroli stwierdzono, że dokumentacja osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przechowywana jest w zamkniętych szafach i chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

Akta kontroli str. 27

13. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych:

- w dniach 14 – 15 maj 2019 r. w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Reczu,
- w dniu 17 maja 2019 r. w Urzędzie Miejskim w Reczu.

zalecenie z kontroli przeprowadzonej w dniach 14 – 15 maja 2019 r. w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Reczu	uwagi o realizacji
nie przekraczać liczby rodzin pozostających pod opieką jednego asystenta, o której mowa w art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Zalecenie zrealizowane
sporządzać plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy	zalecenie zrealizowane
dokumentować współpracę z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny w myśl art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy	zalecenie zrealizowane

⁷ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1195)

Zatrudnić na stanowisku asystenta rodziny osoby posiadające kwalifikacje zgodne z art. 12 ust. 1 ustawy	zalecenie zrealizowane
zalecenie z kontroli przeprowadzonej w dniu 17 maja 2019 r. w Urzędzie Miejskim w Reczu	uwagi o realizacji
zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	zalecenie nie zostało zrealizowane W kontrolowanym okresie, w gminie obowiązywały dwa programy wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Recz na lata 2020 – 2022 został przyjęty uchwałą nr XX/95/20 Rady Miejskiej w Reczu z dnia 29 kwietnia 2020 r. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, to oznacza, że w okresie od 1 stycznia do 28 kwietnia 2020 r. w gminie nie było programu, tym samym nie zachowano omawianej ciągłości.
składać radzie gminy roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawiać potrzeby związane z realizacją zadań w ramach realizacji art. 179 ust. 1 ustawy	zalecenie nie zostało zrealizowane w zakresie ujmowania w sprawozdaniach potrzeb związanych z realizacją zadań W okresie objętym kontrolą, zgodnie z ustawowym terminem, dwukrotnie przekazano Radzie Miejskiej w Reczu sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdania nie zawierały potrzeb związanych z realizacją zadań.
prowadzić działania celem tworzenia warunków do działania rodzin wspierających w myśl art. 176 pkt 3 lit. b ustawy	zalecenie zrealizowane
utworzyć placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 176 pkt 3 lit. c ustawy	zalecenie zrealizowane
Sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną, o czym mowa w art. 28a ustawy	zalecenie zrealizowane

Akta kontroli str. 104 – 105

Zalecenia pokontrolne – zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – nie zostało zrealizowane.

Zalecenie pokontrolne - składać radzie gminy roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawiać potrzeby związane z realizacją zadań w ramach realizacji art. 179 ust. 1 ustawy – nie zostało zrealizowane w zakresie ujmowania w sprawozdaniach potrzeb związanych z realizacją zadań.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych (...) podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 do 15 000 zł”.

Podsumowanie ustaleń kontroli

stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none"> – brak programu wspierania rodziny w okresie od 1 stycznia do 28 kwietnia 2020 r., – w sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny brak potrzeb związanych z realizacją zadań, – brak dokumentacji potwierdzającej, że lokal, w którym funkcjonuje placówka wsparcia dziennego prowadzona przez gminę spełnia wymagania opisane w art. 18 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, – w przypadku dwóch rodzin zagrożonych kryzysem brak kompleksowej diagnozy rodzin oraz niewystarczające i nieadekwatne do problemów występujących w tych rodzinach działania pracowników ośrodka
przyczyny stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none"> – mylna interpretacja przepisów, – niedopatrzenie
skutki stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none"> – naruszenie obowiązujących przepisów, – niewystarczające wsparcie dla rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	Burmistrz Recza, kierownik Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Reczu
uprawnienia jednostki kontrolowanej	zgodnie z art. 197d ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do zaleceń pokontrolnych w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	80
wystąpienie otrzymują	1) Burmistrz Recza 2) a/a

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Recz w zakresie wspierania rodziny

wydaję

zalecenia znaczące:

- 1) prowadzić placówkę wsparcia dziennego w lokalu, który spełnia ustawowe wymagania – art. 18 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) dokonywać kompleksowej diagnozy rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych – art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy,
- 3) podejmować działania adekwatnie do problemów występujących w rodzinach,

zalecenie zwykłe:

- 1) zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny – art. 176 pkt 1 ustawy,
- 2) w sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny ujmować potrzeby związane z realizacją zadań – art. 179 ust. 1 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

.....

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....

Na oryginale właściwe podpisy